

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні кафедри терапії та реабілітації
(протокол № 22 від 17 серпня 2026 р.)

Завідувач кафедри

Олена ЛАЗАРЄВА

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ УКРАЇНИ

Кафедра терапії та реабілітації

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ПРИ ПОРУШЕННІ ДІЯЛЬНОСТІ СЕРЦЕВО-СУДИННОЇ ТА ДИХАЛЬНОЇ СИСТЕМ

2026-2027 навчальний рік, денна форма здобуття вищої освіти

1.1. Загальна інформація

Назва освітньої програми	Фізична терапія
Код і назва дисципліни за освітньою програмою	ОК.ЦС 20 Фізична терапія при порушенні діяльності серцево-судинної та дихальної систем
Семестр навчального року Календарні терміни вивчення	I семестр Вересень-грудень
Форма підсумкового контролю	Екзамен
Прізвище, ім'я та по батькові науково-педагогічних працівників, контактна інформація, електронна адреса	Вітомський Володимир Вікторович, к.фіз.вих., доцент, Vvitomskiy@uni-sport.edu.ua https://uni-sport.edu.ua/content/vitomskyy-volodymyr-viktorovych

1.2. Кредити ЄКТС, види занять, кількість годин

кількість кредитів ЄКТС	лекції	семінарські	практичні	лабораторні	самостійна робота	загальна кількість годин
4	12		36		72	120

1.3. Оцінювання результатів навчання

Номер і назва теми практичних, семінарських та лабораторних занять	Завдання для самостійної роботи до заняття	Засоби оцінювання під час заняття та кількість балів	Кількість балів за види робіт та загальна кількість балів за тему заняття
1. Загальне поняття про кардіореабілітацію (КР).	Анатомо-фізіологічні особливості серцево-судинної системи. Мале та велике кола кровообігу. Кінцево-діастолічний об'єм, кінцево-сistolічний об'єм, систолічний об'єм, серцевий викид, хвилинний об'єм крові, тахікардія, брадикардія, екстрасистолія. Найбільш поширені симптоми серцево-судинних захворювань. Принципи вторинної профілактики захворювань серцево-судинної системи. Практична діяльність, заснована на доказах: ієрархія доказів; сім кроків практичної діяльності, заснованої на доказах. Пошук наукової інформації у форматі PICO.	Опитування	4
2. Оцінка пацієнта в КР: оцінка порушень на рівні структури та функції за Міжнародною класифікацією функціонування (МКФ).	Роль та місце МКФ у оцінці порушень на рівні структури та функції в фізичній терапії кардіологічних пацієнтів. Характеристика (покази, протипокази, критерії припинення, оцінка результатів) проб із дозованим ФН, які застосовують в КР: кардіопульмональне навантажувальне тестування, велоергометрія, тредмілергометрія, тест із шестихвилинною ходьбою (6ХТХ). Функціональні класи відповідно до результатів. Розрахунок належних значень (норми) максимальної потужності/навантаження для велоергометрії, дистанції для 6ХТХ. Компоненти первинної оцінки кардіологічних пацієнтів.	Виконання практичних завдань	4
3. Оцінка пацієнта в кардіореабілітації: оцінка порушень на рівні активності та участі за МКФ.	Роль та місце МКФ у оцінці порушень на рівні активності та участі в фізичній терапії кардіологічних пацієнтів. Аналіз специфічних опитувальників для оцінки якості життя: Seattle Angina Questionnaire, MacNew HD Questionnaire та Myocardial Infarction Dimensional Assessment Scale (MIDAS), Assessment of QUALity of life in RELation to pacemaker implantation	Виконання практичних завдань	4

	(Aquarel), Minnesota Living with Heart Failure Questionnaire, Kansas City Questionnaire, Chronic Heart Failure Questionnaire, Severe Heart Failure Questionnaire. Аналіз загальної анкети SF-36.		
4. Призначення фізичних тренувань в рамках КР (1).	Потенційні кардіопротекторні ефекти регулярної фізичної активності. Протипоказання (абсолютні) для аеробних тренувань на витривалість.	Виконання практичних завдань	4
5. Призначення фізичних тренувань в рамках КР (2).	Цілі та можливості застосування анаеробних тренувань у КР. Підходи до побудови занять, поєднання аеробних та анаеробних тренувань в комплексних програмах. Тренування дихальної мускулатури. Порівняти режими рівномірного навантаження за даними першого та третього джерела лекції. Порівняти режими інтервального навантаження за даними першого та третього джерела лекції. Анаеробні тренування.	Виконання практичних завдань	4
6. Фізична терапія та клінічний реабілітаційний менеджмент при гострому інфаркті міокарда (ГІМ).	Протипоказання для фізичної терапії після ГІМ. Фізіологічні наслідки тривалого постільного режиму. Особливості підбору терапевтичних вправ на стаціонарному етапі лікування для пацієнтів, що перенесли ГІМ. Оцінка сприйняття навантаження. Оцінка типу реакції на навантаження. Особливості підбору терапевтичних вправ на етапі тренувань із фізичним навантаженням. Оцінка сприйняття навантаження. Оцінка типу реакції на навантаження.	Опитування	4
7. Фізична терапія та клінічний реабілітаційний менеджмент при хронічній серцевій недостатності (ХСН).	Особливості КР хворих на ХСН: ключові методи втручання з доведеною ефективністю. Фракція викиду лівого шлуночка серця.	Виконання практичних завдань	4
8. Специфічні проблеми в КР та підходи до фізичної терапії та реабілітації особливих груп кардіологічних хворих (1).	Особливості КР при захворюваннях артерій нижніх кінцівок. Складання плану реабілітаційних втручань для осіб із захворюваннями артерій нижніх кінцівок. Щиколотково-плечовий індекс (ankle-brachial index). Особливості КР при захворюваннях вен нижніх кінцівок.	Опитування	4

9. Специфічні проблеми в КР та підходи до фізичної терапії та реабілітації особливих груп кардіологічних пацієнтів (2):	Особливості КР у пацієнтів з ЦД (призначення та дозування ФН, узгодження прийому ліків та навантажень, протипоказання, діабетична стопа, нефропатія, ангіопатія, нейропатії). Принципи безпечного виконання ФН при ЦД 1-го типу. Принципи безпечного виконання ФН при ЦД 2-го типу. Ознаки гіпо- і гіперглікемії. Вплив ожиріння та похилого віку на підбір фізичних навантажень, терапевтичних вправ для фізичної терапії у рамках КР. Індекс маси тіла.	Виконання практичних завдань	4
10. Фізична терапія при вроджених вадах серця (ВВС).	Особливості гемодинаміки при найбільш поширених ВВС. Сучасні рекомендації з фізичних тренувань осіб із клапанними вадами серця. Складання плану втручання для пацієнта із вродженою вадою серця.	Опитування	4
11. Модульна контрольна робота: Фізична терапія при порушеннях діяльності серцево-судинної системи.	Повторення попереднього матеріалу.	Модульна контрольна робота: Фізична терапія при порушеннях діяльності серцево-судинної системи	5
12. Загальні організаційно-методичні основи фізичної терапії при порушенні діяльності дихальної системи.	Обстеження хворих із порушеннями функцій дихальної системи. Анатомо-фізіологічні особливості дихальної системи. Найбільш поширені симптоми захворювань дихальної системи. Принципи вторинної профілактики захворювань дихальної системи	Опитування	4
13. Оцінка пацієнтів з захворюваннями дихальної системи.	Аналіз опитувальників оцінки якості життя пацієнтів з захворюваннями дихальної системи: Lung Function Questionnaire, COPD self efficacy scale, Asthma quality of life questionnaire, Chronic Respiratory Questionnaire, St. George's Respiratory Questionnaire (SGRQ), COPD control Questionnaire (CCQ). Спірографія та оцінка її результатів. Навантажувальне тестування в реабілітації пульмонологічних пацієнтів. Роль та місце МКФ у оцінці порушень на рівні структури та функції, активності та участі в фізичній терапії пульмонологічних	Виконання практичних завдань	4

	пацієнтів. Коди МКФ на рівні структури та функції, активності та участі притаманні пульмонологічним пацієнтам.		
14. Методики втручання у легеневій реабілітації.	Використання терапевтичних вправ, мануальних втручань, постурального дренажу, положень для покращення вентиляції легень при порушенні діяльності дихальної системи. Дихальні вправи та методики дихальної гімнастики, респіраторної фізичної терапії.	Опитування	4
15. Фізична терапія та клінічний реабілітаційний менеджмент при хронічному обструктивному захворюванню легень (ХОЗЛ).	Легенева реабілітація хворих на хронічне обструктивне захворювання легень	Опитування	4
16. Фізична терапія при гострих захворюваннях дихальної системи	Легенева реабілітація хворих на рестриктивні захворювання легень. Складання плану реабілітаційних втручань з позиції фізичного терапевта для пацієнта із сухим плевритом.	Виконання практичних завдань	4
17. Фізична терапія при бронхіальній астмі, коронавірусній хворобі (COVID-19).	Фізична терапія та клінічний реабілітаційний менеджмент при бронхіальній астмі: первинна оцінка та прогнозування, постановка цілей, планування та реалізація втручання, оцінка ефективності втручання. Методичні особливості проведення занять. Опрацювання Протоколу надання реабілітаційної допомоги пацієнтам з коронавірусною хворобою (COVID-19) та реконвалесцентам. Опрацювання інформаційного буклету «Підтримка для самостійної реабілітації після пов'язаних з COVID-19 захворювань».	Виконання практичних завдань	5
18. Модульна контрольна робота: Фізична терапія при порушеннях діяльності ДС	Повторення попереднього матеріалу.	Модульна контрольна робота: Фізична терапія при порушеннях діяльності ДС	5
Всього за практичні заняття			75
Екзамен			25
Всього балів			100

1.4. Обладнання, інструментарій, програмне забезпечення, необхідні для викладання навчальної дисципліни

Аудиторія, ПК, проектор, доступ до Інтернету, зал фізичної терапії (https://uni-sport.edu.ua/sites/default/files/prezentacyya_nufvsu_2_2.pdf)
Сторінка курсу на платформі Moodle (<https://dn.uni-sport.edu.ua/>). Курси неформальної освіти Фізіопедія (<https://members.physio-pedia.com>)

1.5. Заходи з неформальної освіти, що можуть бути застосовані в процесі викладання навчальної дисципліни: стажування, курси, майстер-класи, тренінги, семінари, що підтверджено відповідним документом (сертифікат, диплом тощо).

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні кафедри терапії та реабілітації
(протокол № 22 від 17 серпня 2026 р.)

Завідувач кафедри

Олена ЛАЗАРЄВА

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ УКРАЇНИ

Кафедра терапії та реабілітації

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ПРИ ПОРУШЕННІ ДІЯЛЬНОСТІ СЕРЦЕВО-СУДИННОЇ ТА ДИХАЛЬНОЇ СИСТЕМ

2026-2027 навчальний рік, денна форма здобуття вищої освіти

Повторне вивчення дисципліни

1.1. Загальна інформація

Назва освітньої програми	Фізична терапія
Код і назва дисципліни за освітньою програмою	ОК.ЦС 20 Фізична терапія при порушенні діяльності серцево-судинної та дихальної систем
Семестр навчального року Календарні терміни вивчення	I семестр Вересень-грудень
Форма підсумкового контролю	Екзамен
Прізвище, ім'я та по батькові науково-педагогічних працівників, контактна інформація, електронна адреса	Вітомський Володимир Вікторович, к.фіз.вих., доцент, Vvitomskiy@uni-sport.edu.ua https://uni-sport.edu.ua/content/vitomskyy-volodymyr-viktorovych

1.2. Кредити ЄКТС, види занять, кількість годин

кількість кредитів ЄКТС	лекції	семінарські	практичні	лабораторні	самостійна робота	загальна кількість годин
4	2		10		108	120

1.3. Оцінювання результатів навчання

Номер і назва теми практичних, семінарських та лабораторних занять	Завдання для самостійної роботи до заняття	Засоби оцінювання під час заняття та кількість балів	Кількість балів за види робіт та загальна кількість балів за тему заняття
1. Загальне поняття про кардіореабілітацію (КР). Оцінка пацієнта в КР: оцінка порушень на рівні структури та функції за Міжнародною класифікацією функціонування (МКФ). Призначення фізичних тренувань в рамках КР (1).	Анатомо-фізіологічні особливості серцево-судинної системи. Мале та велике кола кровообігу. Кінцево-діастолічний об'єм, кінцево-сistolічний об'єм, систолічний об'єм, серцевий викид, хвилинний об'єм крові, тахікардія, брадикардія, екстрасистоля. Найбільш поширені симптоми серцево-судинних захворювань. Принципи вторинної профілактики захворювань серцево-судинної системи. Практична діяльність, заснована на доказах: ієрархія доказів; сім кроків практичної діяльності, заснованої на доказах. Пошук наукової інформації у форматі PICO.	Опитування	4
	Роль та місце МКФ у оцінці порушень на рівні структури та функції в фізичній терапії кардіологічних пацієнтів. Характеристика (покази, протипокази, критерії припинення, оцінка результатів) проб із дозованим ФН, які застосовують в КР: кардіопульмональне навантажувальне тестування, велоергометрія, тредмілєргометрія, тест із шестихвилинною ходьбою (6ХТХ). Функціональні класи відповідно до результатів. Розрахунок належних значень (норми) максимальної потужності/навантаження для велоергометрії, дистанції для 6ХТХ. Компоненти первинної оцінки кардіологічних пацієнтів.	Виконання практичних завдань	4
	Роль та місце МКФ у оцінці порушень на рівні активності та участі в фізичній терапії кардіологічних пацієнтів. Аналіз специфічних опитувальників для оцінки якості життя: Seattle Angina Questionnaire, MacNew HD Questionnaire та Myocardial Infarction Dimensional Assessment Scale (MIDAS), Assessment of QUALity of life in RELation to pacemaker implantation	Виконання практичних завдань	4

	(Aquarel), Minnesota Living with Heart Failure Questionnaire, Kansas City Questionnaire, Chronic Heart Failure Questionnaire, Severe Heart Failure Questionnaire. Аналіз загальної анкети SF-36.		
	Потенційні кардіопротекторні ефекти регулярної фізичної активності. Протипоказання (абсолютні) для аеробних тренувань на витривалість.	Виконання практичних завдань	4
	Цілі та можливості застосування анаеробних тренувань у КР. Підходи до побудови занять, поєднання аеробних та анаеробних тренувань в комплексних програмах. Тренування дихальної мускулатури. Порівняти режими рівномірного навантаження за даними першого та третього джерела лекції. Порівняти режими інтервального навантаження за даними першого та третього джерела лекції. Анаеробні тренування.	Виконання практичних завдань	4
2. Фізична терапія та клінічний реабілітаційний менеджмент при гострому інфаркті міокарда (ГІМ). Фізична терапія та клінічний реабілітаційний менеджмент при хронічній серцевій недостатності (ХСН).	Протипоказання для фізичної терапії після ГІМ. Фізіологічні наслідки тривалого постільного режиму. Особливості підбору терапевтичних вправ на стаціонарному етапі лікування для пацієнтів, що перенесли ГІМ. Оцінка сприйняття навантаження. Оцінка типу реакції на навантаження. Особливості підбору терапевтичних вправ на етапі тренувань із фізичним навантаженням. Оцінка сприйняття навантаження. Оцінка типу реакції на навантаження.	Опитування	4
	Особливості КР хворих на ХСН: ключові методи втручання з доведеною ефективністю. Фракція викиду лівого шлуночка серця.	Виконання практичних завдань	4
3. Специфічні проблеми в КР та підходи до фізичної терапії та реабілітації особливих груп кардіологічних хворих Фізична терапія при вроджених вадах серця (ВВС).	Особливості КР при захворюваннях артерій нижніх кінцівок. Складання плану реабілітаційних втручань для осіб із захворюваннями артерій нижніх кінцівок. Щиколотково-плечовий індекс (ankle-brachial index). Особливості КР при захворюваннях вен нижніх кінцівок.	Опитування	4

4. Модульна контрольна робота: Фізична терапія при порушеннях діяльності серцево-судинної системи.	Особливості КР у пацієнтів з ЦД (призначення та дозування ФН, узгодження прийому ліків та навантажень, протипоказання, діабетична стопа, нефропатія, ангіопатія, нейропатії). Принципи безпечного виконання ФН при ЦД 1-го типу. Принципи безпечного виконання ФН при ЦД 2-го типу. Ознаки гіпо- і гіперглікемії. Вплив ожиріння та похилого віку на підбір фізичних навантажень, терапевтичних вправ для фізичної терапії у рамках КР. Індекс маси тіла.	Виконання практичних завдань	4
	Особливості гемодинаміки при найбільш поширених ВВС. Сучасні рекомендації з фізичних тренувань осіб із клапанными вадами серця. Складання плану втручання для пацієнта із вродженою вадою серця.	Опитування	4
	Повторення попереднього матеріалу.	Модульна контрольна робота: Фізична терапія при порушеннях діяльності серцево-судинної системи	5
5. Загальні організаційно-методичні основи фізичної терапії при порушенні діяльності дихальної системи. Оцінка пацієнтів з захворюваннями дихальної системи. Методики втручання у легеневій реабілітації. Фізична терапія та клінічний реабілітаційний менеджмент при хронічному обструктивному захворюванню легень (ХОЗЛ)..	Обстеження хворих із порушеннями функцій дихальної системи. Анатомо-фізіологічні особливості дихальної системи. Найбільш поширені симптоми захворювань дихальної системи. Принципи вторинної профілактики захворювань дихальної системи	Опитування	4
	Аналіз опитувальників оцінки якості життя пацієнтів з захворюваннями дихальної системи: Lung Function Questionnaire, COPD self efficacy scale, Asthma quality of life questionnaire, Chronic Respiratory Questionnaire, St. George's Respiratory Questionnaire (SGRQ), COPD control Questionnaire (CCQ). Спірографія та оцінка її результатів. Навантажувальне тестування в реабілітації пульмонологічних пацієнтів . Роль та місце МКФ у оцінці порушень на рівні структури та функції, активності та участі в фізичній терапії пульмонологічних	Виконання практичних завдань	4

	пацієнтів. Коди МКФ на рівні структури та функції, активності та участі притаманні пульмонологічним пацієнтам.		
	Використання терапевтичних вправ, мануальних втручань, постурального дренажу, положень для покращення вентиляції легень при порушенні діяльності дихальної системи. Дихальні вправи та методики дихальної гімнастики, респіраторної фізичної терапії.	Опитування	4
	Легенева реабілітація хворих на хронічне обструктивне захворювання легень	Опитування	4
6. Фізична терапія при гострих захворюваннях дихальної системи Фізична терапія при бронхіальній астмі, коронавірусній хворобі (COVID-19). Модульна контрольна робота: Фізична терапія при порушеннях діяльності ДС	Легенева реабілітація хворих на рестриктивні захворювання легень. Складання плану реабілітаційних втручань з позиції фізичного терапевта для пацієнта із сухим плевритом.	Виконання практичних завдань	4
	Фізична терапія та клінічний реабілітаційний менеджмент при бронхіальній астмі: первинна оцінка та прогнозування, постановка цілей, планування та реалізація втручання, оцінка ефективності втручання. Методичні особливості проведення занять. Опрацювання Протоколу надання реабілітаційної допомоги пацієнтам з коронавірусною хворобою (COVID-19) та реконвалесцентам. Опрацювання інформаційного буклету «Підтримка для самостійної реабілітації після пов'язаних з COVID-19 захворювань».	Виконання практичних завдань	5
	Повторення попереднього матеріалу.	Модульна контрольна робота: Фізична терапія при порушеннях діяльності ДС	5
Всього за практичні заняття			75
Екзамен			25
Всього балів			100

1.4. Обладнання, інструментарій, програмне забезпечення, необхідні для викладання навчальної дисципліни

Аудиторія, ПК, проектор, доступ до Інтернету, зал фізичної терапії (https://uni-sport.edu.ua/sites/default/files/prezentacyya_nufvsu_2_2.pdf)

Сторінка курсу на платформі Moodle (<https://dn.uni-sport.edu.ua/>). Курси неформальної освіти Фізіопедія (<https://members.physio-pedia.com>)

1.5. Заходи з неформальної освіти, що можуть бути застосовані в процесі викладання навчальної дисципліни: стажування, курси, майстер-класи, тренінги, семінари, що підтверджено відповідним документом (сертифікат, диплом тощо).

